

Anja Breien

Voldtekt (*Violación*, 1971) | **Hustruer** (*Las esposas*, 1975) | **Den allvarsamma leken** (*El juego serio*, 1977) | **Arven** (*La herencia*, 1979) | **Forfølgelsen** (*Caza de brujas*, 1981) | **Papirfuglen** (*El pájaro de papel*, 1984)

Hustruer, Anja Breien, 1975

“Un punt de vista femení”. Text d’Anja Breien a *Film i Norge. Dieci anni di cinema norvegese* (Aiace, 1991), editat per Francesco Bono.

Vaig començar a dedicar-me seriosament al cinema l’any 1960. Tenia vint anys i estudiava a l’IDHEC de París, a la secció de “direcció”. Era una de les poques noies de l’escola. I en aquells dos anys mai no vaig poder veure cap pel·lícula realitzada per una dona. [...] En acabar els cursos a l’IDHEC, vaig tornar a Oslo i el 1966 vaig tenir la sort de treballar amb Henning Carlsen, un director danès que en aquell moment estava rodant *Sult* (*Fam*), basada en la novel·la de Knut Hamsun. [...]

Però el meu veritable debut no va tenir lloc fins al 1971, en què vaig poder realitzar el meu primer llargmetratge, *Violació* (*Voldtekt*). Una mena de semidocumental en què es reflectien els meus dubtes sobre el sistema judicial i els conceptes de culpa i càstig. Hi explicava la història d’un jove acusat d’un delictes que en realitat no ha comès. A poc a poc, el sistema i la burocràcia l’envolten i l’aixafen, fins que ell mateix comença a dubtar de si realment va cometre el delictes. [...]

Voldtekt, Anja Breien, 1971

Per paradoxal que sembli, a Noruega és més fàcil fer una primera pel·lícula que aconseguir acabar la segona. Per alguna raó que no acabo d'entendre, cap institució o productor t'ajuda a continuar treballant. Cal començar altre cop de zero, com si cada pel·lícula fos sempre la primera. [...] I quan és així de difícil, cal molt de coratge per arriscar-se i provar nous camins. [...] D'aquesta manera, després de rodar *Violació*, vaig treballar durant un temps al teatre. Érem un grup de dones i vam muntar una obra sobre la condició femenina en la societat actual. A partir d'aquesta experiència, i sobretot després de veure *Husbands*, de Cassavetes, l'any 1975 se'm va acudir la idea de *Les esposes (Hustruer)*, el meu segon film. [...]

Des que vaig rodar-lo, la crítica i el públic m'han considerat una directora "feminista". Una etiqueta amb la qual no estic d'acord (com amb cap altra etiqueta, per cert). No considero que les meves pel·lícules siguin "feministes". Les meves històries no neixen de consideracions polítiques, ni tampoc per defensar-ne cap en particular. Més aviat em sembla que, senzillament, representen un punt de vista femení sobre problemes que ens afecten a tots, homes i dones. D'altra banda, malgrat representar la meitat de la població del planeta, són tan escasses les pel·lícules realitzades per dones al món que no puc deixar de donar-los veu. [...]

Als rodatges tendeixo a ser molt cautelosa i a evitar conflictes o tensions entre dones i homes. Potser es deu al fet d'haver passat força ràpidament de ser una simple secretària de muntatge a una directora [...] Sovint he dit que no tinc problemes com a directora i dona al set, i això és cert. He demostrat que sé fer la meva feina i mantenir el control de la situació. Però quan una dona és directora, immediatament se la considera una tirana i l'equip li agafa por. Tradicionalment, el poder i el domini han conferit a l'home encant i sensualitat, però la dona n'ha estat privada. Parlo de clixés, però aquesta és la situació: el vell mite de l'actriu (dona) que es realitza a través del director (home).

He escrit el guió de moltes de les meves pel·lícules, però no pas de totes. No m'importa treballar en projectes d'altres, amb altres. És una bona experiència. A *El joc seriós (Den allvarsamma leken)*, hi va col·laborar Hjalmar Söderberg. [...] A la pel·lícula descriu la relació entre un home i una dona incapaços de deixar-se portar completament per la seva relació. Cada cop que fan un pas endavant, també en fan dos enrere. El terror al compromís no m'és aliè. Tanmateix, molts esperaven que la protagonista de la pel·lícula fos una dona, perquè últimament estan de moda els temes femenins, i, en canvi, *El joc seriós* és el retrat d'un home.

Pel que fa a *Caça de bruixes (Forfølgelsen)*, vaig escriure el guió juntament amb Oddvar Bull Tuhus i Lasse Glomm. La història està ambientada al segle XVII, l'època de la caça de bruixes. [...] A la pel·lícula

es plasma un moment concret de la nostra història, el pas d'un univers de creences populars i supersticions a la civilització del cristianisme, que va comportar una clara divisió entre el bé i el mal, el blanc i el negre. [...] Em sembla que avui continuem vivint en una època de persecucions, i no només polítiques. Aquest és el clima dels nostres dies, en què pensar de manera diferent encara pot ser perillós.

Però potser estic buscant raons per a la pel·lícula a posteriori. En realitat, el projecte va sorgir precisament del paisatge. Em fascinava la costa occidental de Noruega. M'havia impressionat aquell paisatge agrest, cru. Volia fer una pel·lícula que en capturés l'esperit, pictòrica però no pintoresca. Una pel·lícula que no fos un drama dialogat i naturalista, sinó que es basés principalment en les imatges.

El cinema noruec no té una veritable tradició. Mai no hem tingut una edat d'or, com l'han tinguda Dinamarca i Suècia. Tanmateix, crec que aquesta mancança és un avantatge per a nosaltres. De fet, tota tradició tendeix a ser patriarcal. Vet aquí una altra possible raó per la qual a Noruega hi ha tantes directores en actiu. No conec bé les pel·lícules d'Eva Dahr o Eva Isaksen, però Laila Mikkelsen és una bona amiga meva i Liten Ida m'agrada molt. [...]

Si penso en un director que hagi tingut influència sobre mi, no puc deixar d'esmentar Ingmar Bergman. Ens interessen temes molt similars, però els abordem de maneres diferents. [...] Algú, potser a causa de la meva relació amb ell, ha trobat semblances entre *El setè segell* i *Caça de bruixes*. Tanmateix, la meva pel·lícula és decididament noruega, i això és molt important. La història és purament fictícia, però transmet una veritat que continua sent vàlida: la gent té por de les seves pròpies pors i, per reprimir-les, també reprimeix aquells que els desperten la consciència. És una pel·lícula sobre la intolerància i la por al desconegut. En aquest sentit, tot i estar ambientada al segle XVII, la seva història és molt actual. Què és una bruixa, sinó la reacció d'una societat masculina contra el poder femení?

Estic convençuda que el cinema pot exercir una funció crítica important sobre la societat. El problema és que, massa sovint, es confonen la forma i el contingut i se suposa que, si una pel·lícula tracta sobre la rutina grisa de la vida quotidiana, aleshores l'estil d'aquesta pel·lícula també ha de ser "gris". La lluita contra l'art és necessària, però temo que s'està desviant cap a una direcció oposada, cap a un nou tipus de moralisme força perillós. El cinema no només hauria de reflectir les nostres vides, sinó també els nostres somnis. És important aconseguir fusionar el moment públic i l'esfera privada. Potser per això busco nous col·laboradors per a cada pel·lícula, lliures de prejudicis i amb ganes d'aprendre i experimentar: com jo.

Anja Breien

Voldtekt (*Violación*)

ANJA BREIEN, 1971. Noruega. VOSE. 96'. DCP.

1 de maig de 2026	21 h	Sala Laya
12 de maig de 2026	18 h	Sala Laya

Hustruer (*Las esposas*)

ANJA BREIEN, 1975. Noruega. VOSE. 85'. DCP.

2 de maig de 2026	18 h	Sala Chomón
7 de maig de 2026	21 h	Sala Laya
21 de maig de 2026	17 h	Sala Chomón

Den allvarsamma leken (*El juego serio*)

ANJA BREIEN, 1977. Noruega. VOSE. 96'. DCP.

3 de maig de 2026	20 h	Sala Laya
19 de maig de 2026	18 h	Sala Laya

Arven (*La herencia*)

ANJA BREIEN, 1979. Noruega. VOSE. 95'. DCP.

5 de maig de 2026	21 h	Sala Laya
16 de maig de 2026	21 h	Sala Chomón

Forfølgelsen (*Caza de brujas*)

ANJA BREIEN, 1981. Noruega. VOSE. 89'. DCP.

6 de maig de 2026	18 h	Sala Laya
17 de maig de 2026	18 h	Sala Chomón

Papirfuglen (*El pájaro de papel*)

ANJA BREIEN, 1984. Noruega. VOSE. 96'. DCP.

7 de maig de 2026	17 h	Sala Chomón
20 de maig de 2026	21 h	Sala Chomón

Més informació del cicle

FilmoTeca
de Catalunya

 Generalitat
de Catalunya

Filmoteca de Catalunya
Plaça Salvador Seguí, 1 – 9
08001 Barcelona
+34 935 671 070
filmoteca.cultura@gencat.cat
www.filmoteca.cat